

گئیم‌لر

شرح البسه و پوشاسک

رایج در آذربایجان

گردآوری

زهره و فائی

تبریز

گئیم لر

شرح البسه و پوشاس

raig در اذربایجان

گردآوری

زهره و فائی

تبریز

وفائی، زهره، ۱۳۳۲ - گردآورنده.
گنیم‌لر: شرح البسه و پوشاك رایج در آذربایجان / گردآوري زهره
وفائی. - تبریز: زینب (س)، ۱۳۷۹.
۵۷ ص.

ISBN: 964-7061-05-6

فهرستنویسی براساس اطلاعات فیپا.
۱. پوشاك -- ایران -- آذربایجان.
۲. پوشاك محلی -- ایران -- آذربایجان. الف. عنوان.

۳۹۱/۰۰۹۵۵ GT ۱۴۲۰

م۷۹ - ۶۷۳۰

کتابخانه ملی ایران

انتشارات زینب تبریز، ص. ب ۵۱۳۳۵ تلفن: ۰۴۱-۵۲۱۱۰۰۶ ۳۳۶۹

نام کتاب: گنیم‌لر

تألیف: زهره وفائی

□ نوبت چاپ: اول ۱۳۷۹ □ تیراز: ۵۵۰ جلد

□ تعداد صفحات: ۵۷ صفحه □ قطع: رقعي

ISBN 964-7061-05-6X ۹۶۴-۷۰۶۱-۰۵-۶ □ شابک: X-۶۰۵-۷۰۶۱-۹۶۴

بسم الله الرحمن الرحيم

مقدمه:

کتاب حاضر شرح مختصری است از البسه و پوشاك و موادی که به جهت تهیه اين البسه و پوشاك بكار می روند. مختصر از آن جهت که موارد کلآل مربوط به منطقه تبریز و از نظر زمانی مربوط به يکصد سال اخیر است فلذا اگر قرار بر تحقیق در مورد کلیه پوشاك های منطقه و نیز زمان های دورتر گردد بطور یقین مجموعه فوق چندین برابر این گردآوری خواهد بود. اما از آنجاکه تبریز به جهت فرهنگ و تجارت و اقتصاد و حکومت همیشه در مرکزیت آذربایجان بوده است لذا مجموعه فوق را می توان شرح البسه های رایج در آذربایجان دانست چراکه پوشاك دیگر آذربایجانی ها در دیگر نقاط آن، چندان تفاوتی با این مجموعه ندارد. این شباهت عمدی به این دلیل است که آب و هوای يکسان منطقه که عموماً سرد و برفی می باشد، این نیاز را پیش می آورد که

لباس‌ها از جنس موادی ضخیم و گرمای تهیه شوند. دامداری و شکار این امکان را به اهالی می‌داد که از محصولات دامی و پوستی تا حد اعلا در تهیه البسه و پوشانک استفاده نمایند. از سوی دیگر کشاورزی وسیع منطقه امکان دست‌یابی به مواد اولیه گیاهی را در خصوص تهیه این ملزومات امکان‌پذیر می‌ساخت. اما آنچه که بیشتر مورد تنوع لباس و مواد اولیه آن بود موقعیت تجاری منطقه است در میان کشورهای شرق، غرب و شمال، جنوب که اغلب آنان از جهت تجارت سال‌های سال میدان‌دار امور بودند. به عنوان مثال کشورهای روسیه، قفقاز، اروپای شرقی و غربی، آسیای میانه، آسیای دور و ممالک شمال آفریقا. میدان وسیع تجارت این امکان را به اهالی می‌داد که در کنار صدور مواد اولیه و یا تولیدی خود، مواد دیگری نیز وارد کنند. از آنجاکه در آن روزگاران نه چندان دور معامله‌ها پایاپای بود، فلاندا اهالی منطقه در کنار وارد نمودن مواد اولیه پوشانک خود نیز با اهتمام تمام سعی در تولید مواد مرغوب و ارزشمند اولیه بودند. که صد البته با جایگزین شدن ارز و پول در معاملات این کوشش یک جانبه گردید و در نهایت واردات سهم بیشتری را نسبت به صادرات اشغال نمود. بعد از این مرحله است که مواد خارجی و حتی مدل‌ها و فرم‌های غیر بومی نیز به میان فرهنگ‌عامه منطقه راه می‌یابد و الیاف مصنوعی که به هیچ وجه با آب و هوای مرطوب و سرد منطقه سازگاری ندارد جایگزین چرم و پشم و نخ می‌گردد. سرعت در کارها طالب لباس‌های راحت‌تری است و گران بودن ملزومات در مدل لباس‌ها دخل و تصرف می‌نماید و بدینگونه است که حتی فرهنگ‌های

عامه نیز مجبور به تغییر و تحوّل می‌گردد.
از مجموعه حاضر شاید تنها ده درصد آنها فعلًاً مورد استفاده اهالی
است و بقیه نه در موزه‌ها و نه در صفحات تاریخ جایی ندارند. لذا
جمع آوری این مجموعه را به عنوان وظیفه‌ای در قبال آیندگان به عهده
گرفته و هر چند مختصر تقدیم می‌کنم به پدران و مادران دانا و آگاه و
کوشایم.

امید دارم سلایق گذشتگان را به چشم تجربه و اندوخته نگاه کنیم نه
عوامنه و ساده اندیشانه. آنان به هر حال موفق بودند. راز موفقیت آنها
چه بود؟

زهره و فائز

تبریز

بهار - ۱۳۷۹

- آبانی - قماش و هر پارچه سفیدی که با ابریشم طلایی گلدوزی و حاشیه‌بندی شده است. به جهت استفاده روسربی، دستمال، رومیزی، بقچه، روانداز.
- آتکی - شال بلند و کم عرضی از جنس پشم و اغلب دست‌باف به جهت پیچیدن به دور گردن.
- آراشقین - کلاه‌های مخملی و پولک‌دوزی شده مخصوص استفاده بانوان که از زیر روسربی به صورت کج بر روی سر گذاشته می‌شود.
- آرخالیق - روپوشی از جنس مخمل یا ترمه و یا ساده به جهت پوشیدن از روی لباس‌ها، نوع مردانه و زنانه آن به نسبت ترتیبات رویی آن متفاوت است.
- آرکالیق - کوله‌هایی از جنس فرش مستعمل یا گلیم و حاجیم به

جهت حمل بار. کوله حمالی.

آریشلیق - از جنس چرم و مخمل دوخته می‌شود به جهت روی دست. جنس چرم ویژه مردان جنگی است و جنس مخمل ویژه بانوان. فقط روی دست را می‌پوشاند و از مچ دست بسته می‌شود.

آزورلو - دستمال‌های کوچک حریر که دور آن ژوردوزی شده است و معمولاً نقش و نگارهایی هم در آن دوخته می‌شود.

آستاراخان - نوعی پوست مرغوب که معمولاً از بره گرفته می‌شود و به جهت دوختن روپوش و روپوش.

آسقی - بندهای دوگانه‌ای به جهت بستن شلوار که از شانه‌ها رد می‌شود. جنس آن معمولاً چرمی یا کش بافت است.

آغ - تور سفید رنگی، به جهت انداختن بر روی آثینه عروس.

آغ سوزنه‌ی - زیرانداز سفید از جنس چلوار یا کتان برای استفاده در رخت‌کن حمام. از ملازمات سفر حج نیز به شمار می‌رود.

آغابانی - روسربهای سفید و از جنس همین پارچه به جهت بانوان میانسال و کهنسال در فصول گرم و تابستان.

آغیزلیق - پارچه‌ای به اندازه کف دست با دو بند در طرفین آن برای بستن دهان در حضور بیمار و یا کارهایی که به

- نحوی تنفس را مشکل می‌سازد.**
- مراجعه به شود به آغابانی.
- آقابانی**
- آلاچادر را و نازک است.**
- چادرهای زنانه که پارچه آن طرح‌های چهارخانه دارد
- آلاچرشو**
- چادرهای زنانه چهارخانه که قسمت پایینی آن به دور کمر جمع می‌شود و جنس آن کلفت‌تر از آلاچادر را می‌باشد.
- آلث تومان**
- دامن پرچین و بلند زنانه‌ای که از زیر لباسها پوشیده می‌شود. تعداد این دامن‌ها (تومان) می‌تواند تا هفت عدد هم برسد.
- آلث پالتار**
- هر گونه لباس که در زیر لباس‌ها پوشیده می‌شود. لباس زیرین، چه مردانه و چه زنانه.
- آیاق قابی**
- کفش، از هر جنس و نوع.
- اتهک**
- دامن دوخته به بالاتنه یا دامن تنها. قسمت‌های پائینی هر لباس.
- احرام پالتاری** - لباسهای سفید بی‌دوخت و دوز ویژه احرام.
- استانبولین** - روپوشی به جهت مردها. یقه آن آهاری ایستاده بوده از جلو باز می‌شد و تا روی زانوها می‌آمد. دور یقه و دگمه‌های آن معمولاً طladوزی می‌شد.
- أنسکى**
- کنه‌بچه. از پارچه‌های دست دوم که نرم‌تر بودند تهیه می‌شد.

- إشارپ** - شال سه گوشی که معمولاً دست باف یا دو رویه می‌باشد به جهت استفاده بانوان که بر روی شانه می‌اندازند.
- اطلس** - نوعی پارچه که بسیار مرغوب بود و از ابریشم خام و ری‌های کتانی بافته می‌شد.
- افسر بالتاری** - لباس یونیفورم افسری که معمولاً برای پسر بچه‌ها دوخته می‌شد و دارای انواع یراق و نشان نیز بود.
- آل بئزری** - پارچه‌های کوچک و هم اندازه‌ای که معمولاً خیس خورده و سر سفره گذاشته می‌شود تا بعد از خوردن غذا دست و دهان را با آن پاک کنند.
- الجهد** - دستکش از هر نوع و جنس و اندازه.
- اهری** - کفش‌هایی با تخت چوبی و رویه چرمی که پاشنه ندارند و نوک کفش به سوی بالا خمیده شده است. در نوع زنانه آن از منگوله و دیگر آرایش‌ها استفاده می‌شود. نوع مردانه معمولاً به رنگ قهوه‌ای و نوع زنانه نارنجی رنگ می‌باشد.
- اوچ اتهک** - نوعی قباهه در قسمت پایین‌تر از کمر دارای سه دامن و یا سه برش افقی می‌باشد.
- اوربند** - روبند، پارچه‌ای سفید که زنان بر صورت خود می‌آویختند.
- اوروسی** - دمپایی‌هایی که تخت آن چرمی بود و رویه آن ورنی یا مخملی بود. نوع مردانه و زنانه با رنگ‌های آن مشخص می‌شد.

اورکانزا - پارچه‌ای به همین نام، باقهه شده از جنس حریر و آهاردار. معمولاً پارچه تک رنگی است و نوع گلدار و نقش‌دار ندارد.

اوزلوگ - روپندی معمولاً قرمز رنگ به جهت انداختن بر سر عروس به طرزی که صورت عروس را هم پوشاند. برای برداشتن آن باید هدیه‌ای به عروس بدهند.

اوستلوك - هرگونه روپوش که از روی لباس‌ها پوشیده شود. او سکویو محمل - پارچه محملی که حباب مانند‌هایی از جنس خود دارد.

اوئلوك - پیش‌بند. معمولاً به پیش‌بند کودک اطلاق می‌شود.

اووج‌لوق - دوخته‌ای از چرم یا حتی فلز (فلزهای ریز بافت) به جهت بستن به کف دست. مخصوص مردان کارگر یا جنگجویان.

ایچ‌پالتاری - مراجعه شود به آلت پالتار.

ایکی‌جاتلی‌پالتاری - لباس‌های مخصوص زنان باردار. معمولاً پیراهن‌هایی گشاد و از جنس پارچه‌های نرم و نازک.

ایپه‌ک - ابریشم. ابریشم خام که هنوز تبدیل به پارچه و لباس نشده است.

ایپه‌ک خالچا - قالیچه‌های ابریشمی مخصوص اعیان به جهت استفاده به جای سجاده نماز و یا زیرانداز در رخت‌کن حمام.

ایپلیک - هر لباس از جنس نخی. معمولاً جوراب و لباس زیر و پیراهن مردانه است.

- پادس** - نوعی پارچه نخی مرغوب که الیاف آن سفت بافتیه می‌شود و معمولاً لباس زیر از آن تهیه می‌شود.
- باشلیق** - روسربای های چهارگوشی که زنان از روی روسربای اصلی به دور سر می‌پیچینند. جنس آن معمولاً نرم‌تر از روسربای اصلی است.
- باش یاران بالتلاری** - لباس سفید بدون دوخت و دوز با کمربندی از همان پارچه مخصوص افرادی که در روز عاشورا قمه می‌زنند.
- باش حوله‌سی** - حولة سه گوش و کوچکی که به جهت خشک نمودن سر بعد از استحمام بکار می‌رود.
- باشماق بااغی** - بند کفش از هر نوع و هر جنس.
- بااغ** - بند، برای هر لباس و به هر جهت.
- با بغدادی یورقان** - لحافی که رویه آن با ساتن پنبه دوزی شده باشد.
- بااغلی قالیش** - کفش‌های مردانه‌ای از نوع گالیش که بر روی آن بند وجود دارد و بعد از پوشیدن بسته می‌شود.
- بالئش** - آنچه که موقع خواب به زیر سر گذاشته می‌شود. نوع پر آن منظور نظر است بیشتر.
- بامبازیه** - نوعی پارچه نرم پنبه‌ای که بیشتر به جهت تهیه لباس کودکان مورد استفاده قرار می‌گیرد.
- بنئ** - نوعی پارچه سفید و درشت‌باف که مصرف آن بیشتر به جهت تهیه رختخواب است بافته شده از نخ خام و تتابیده.
- بئل شالی** - شال فرمز رنگی که به کمر عروس بسته می‌شود. شال کمر.

بُتلی بوزمه - هر گونه پیراهن که از ناحیه کمر دارای چین های فراوان به طرف دامن پیراهن است. مقصود بیشتر لباس های زنانه می باشد.

براندا - پارچه ای از جنس کتان ولی نوع ضخیم و سفت بافت آن. بروزت.

پره - کلاه های پوستی بی بله مخصوص مردان.

پره بورکو - کلاه های مردانه از جنس پوست دباغی شده گوسفند.

بلهک - قنداق نوزاد. معمولاً به رنگ سفید و چهارگوش تهیه می شود.

بلهک باغی - بند قنداق.

بورومجوک - پارچه ای ساده و ارزان قیمت بافته شده از نخ و کتان. کرباس.

بوزخ - کلاه، از هر نوع و هر جنس.

بورنوز - حوله ای که به اندازه تن دوخته شده است و پوشیدنی است.

بوردیمانی - پارچه های مخصوص کفن، سفید رنگ و بی حاشیه.

بوزمه اتهک - دامن چین دار. مخصوص بانوان.

بوزمه‌لی آرخالیق - روپوش هایی که از کمر به پایین دارای چین است و معمولاً با شال کمر پوشیده می شود.

بوچا - پارچه های چهارگوشی به جهت جای دادن البسه در آن. بقچه.

پنه‌دوزی و... شده باشد. لباس‌هایی که بر رویشان با دست ظریف کاری شده است.

تیفتیک - پشم مخصوصی که از موی بز و یا موی زیرین گوسفند تهیه می‌شود.

جار - چادری که بر روی کالسکه یا ارابه کشیده می‌شود.

جارجار - پرده‌های بزرگی که در مقابل پنجره و در و یا ایوان منزل از بیرون کشیده می‌شود.

جان قورتاران - کمربند چرمی که به کمر کارگران یا کوهنوردان بسته می‌شود. کمربند نجات.

جان فَز - پارچه‌های ابریشمی ساده و بی‌نقش و نگار.

جاناماز - جانمaz. آنچه بر آن مهر و تسبیح می‌گذارند.

جان کیسه‌سی - کیسه‌های کوچک از جنس تیفتیک یا پشم برای استحمام.

جلیقه - ژاکت بدون آستین و جلو باز برای پوشیدن از روی پیراهن و غیره. جلیقه.

جوبه - جلیقه‌ای که پشت آن کامل است و در قسمت جلو تنها دارای دو نوار مانند است.

جوت آرخا - کت و جلیقه‌ای ترمehای که از روی (کوینه ک) می‌پوشند.

جورآب - آنچه که به پامی پوشند. از جنس‌های ظریف یا پشمی و دست‌بافت. جوراب.

- جوراب تایی** - لنگه جوراب‌هایی که به جای شب کلاه مورد استفاده قرار می‌گیرد.
- جوزدان** - کیف‌های چرمی یا مخملی که در جیب بغل جا بگیرد.
- جیبین لیک** - پشه‌بند دوخته و چهارگوش که بر روی تختخوابهای برنزی اندادخته می‌شد.
- جیندا** - پارچه‌های کهنه و مستعمل که به کار گردگیری و چنین مصارفی در می‌آمد.
- چاپاچول** - لباس کار بنایی که از برزنت یا کرباس تهیه شده باشد.
- چاذرا** - چادرهای پارچه‌ای و گلدار که زنان بر سر می‌کنند.
- چارشاف** - چادرهای سیاه رنگی که زنان بر سر می‌کنند و قسمت پایین آنها به کمر بسته می‌شود.
- چارشاف** - پارچه‌های چهارگوش و از جنس پارچه‌های محکم و ضخیم برای پیچیدن رختخواب در آن.
- چارقات** - پارچه‌های سه گوش و یا چهارگوشی با حاشیه و گل به جهت بستن به سرویژه زنان.
- چاریق** - کفش‌هایی که از جنس پوست گاو میش دوخته نمی‌شود و برش و دوخت آنها از قسمت روی کفش می‌باشد و بواسیله بندهایی بسته می‌شود.
- چاخجور** - یا چاقجور - جوراب‌هایی از جنس چرم با امتداد پارچه‌ای و یا کلاً دوخته شده از پارچه که به صورت شلوار درمی‌آید. جوراب شلواری.

- تنظیف** - پارچه سفید و نازک نخی که مصرف لباس نوزادان را دارد و در امور طبابت و زخم بندی نیز از آن استفاده می شود. بافت این پارچه شُل است.
- توزلوک** - پارچه کوچکی که از روی کفش می بستند و بر روی کفش به صورت پاپیون بسته می شد و یا دور قوزک پا می بستند و به همان صورت پاپیون زده می شود.
- تور** - پارچه درشت بافت. توری.
- توخونما پالتار** - هر لباسی که از پشم بافته شده باشد. لباس دست بافت پشمی و یا ابریشمی.
- توبوغلوق** - از پارچه یا فلزات آرایشی بود به جهت بستن به دور قوزک پا، مخصوصاً بانوان.
- توشهک** - زیرانداز پشمی در زمان خواب. نوع کوچکتر آن برای نشستن دوخته می شد.
- توغ** - تاجی که از پر حیواناتی همچون طاووس و طوطی درست شده باشد. گردنبند پر نقش و نگار و نگین دار زنانه.
- توققا** - گل و زینت آلات روی کفش. قفل فلزی کمر بند، هر قفل فلزی که به لباس دوخته شود.
- تولغا** - کلاه های جنگی که از فلز ریز بافت درست شده باشد. کلاه خود.
- تونکه** - لباس زیر - شورت.

توفه‌ریه - پارچه چند لایه‌ای که بر روی ناف نوزاد بسته می‌شود.
پارچه دوخته شده‌ای که بر آلت ختنه شده نوزادان بسته می‌شود.

توولو میتقا - پارچه‌های متقالی که بافت سفت‌تری دارند و برای دوختن لحاف بکار می‌رود. الیاف آن پنبه‌ای است.
تومان - دامن‌های کوچک و پرچین که از روی شلوار پوشیده می‌شود.

- شلوارهای ساده و خانگی مردان و کودکان.
- پیراهن بلندی که تا روی زانو می‌آید و طرفین آن دو چاک دارد و آستین‌هایش بلند است برای پوشیدن از روی شلیته.

تومان باگی - بند دامن یا بند شلوار. که از نخ تاییده شده درست می‌شود و مثل کش عمل می‌کرد.
تیرمه - پارچه مرغوب شال بافت با نقش و نگار ترمه، سرفو خمیده.

تیرمه‌بورک - کلاه مردان که از ترمه دوخته می‌شد و مخصوص منزل بود. دور آن براق‌دورزی می‌شد.

تیرمه‌سوزه‌نی - بقچه‌های ترمه‌ای و مستطیل شکلی به جهت انداختن در رخت‌کن حمام و یا زیر بساط سماور و یا به جای سفره شکستن قند و غیره.

تیکیش‌لی پالتار - لباس‌هایی که حاشیه‌دورزی و یا گلدوزی و یا

بوياق - بوياق - پراهن چند طبقه و چند رنگی مخصوص نو عروسان.
بوياقلى گوزهم - نمد رنگ آمیزی شده.

بويون باغي - گردن بند. از جنس پارچه یا جواهر، هر دو می تواند باشد.

پاپاق - کلاه از همه نوع، در معنی مجاز هم به کار گرفته می شود. نشان از مردی و مردانگی است.

پاپئش - کفش های نرم و رنگارنگ بچه گانه که تحت آن نیز چرمی یا پارچه ای است.

پاتئش - مراجعه شود به بادیس.

پاتئش دوشلوک - سینه بندی که از جنس پاتئش دوخته شده است..

پاشنه خواب - کفش زنانه ای که تحت آن چرم و رویه اش نیز از نوع چرم دباغی شده است و پاشنه ندارد.

پالتو - روپوش ضخیم برای فصول سرما.

پامبوقلى سرى - روپوشی که لبه آن با پنبه نوار دور زی شده باشد. مخصوص فرزندان اعیان و اشراف.

پیش گیر

- پیش بند. معمولاً پیش بند های موقع کار را می نامند.
پیشته مال - لنگ حمامی از جنس کتان و نخ بافت آن لنگه به لنگه است.

پتھوا

- بند های پهنه که از پشم بافته می شود و مردان روستایی و مسافران به دور پاهای خود تازانو می پیچند.

پشه بت - پارچه های نازک که مانع نفوذ پشه به محل خواب می شود. پشه بند.

- پمبهزار** - پارچه‌های ابریشمی سفید که دست بافت می‌باشد و به صورت قواره بافته می‌شود.
- پهلوی بورکو** - کلاه استوانه‌ای که از جلو لبه نیم دایره‌ای دارد. کلاه پهلوی.
- پوتون** - کفش‌های چرمی ساقه بلند و بندداری که مخصوص سر بازان و کوهنوران است. پوتین.
- پیره‌ن خواب** - لباس‌های راحت و نازک مخصوص موقع خواب. بیشتر اطلاق به نوع زنانه است.
- پیچه** - رو بندهای زنانه که از دم اسب بافته می‌شود و توری نازکی است. بیشتر تا زیر یینی می‌رسد و به لبۀ چادر دوخته می‌شود.
- پیچه‌ت** - هر گونه پوشش که به صورت پیچیدن به دور هر ششی به کار می‌آید. قنداق. زخم‌بندی.
- پیل آسکهن** - پاشنه‌کش. از جنس فلز یا استخوانی.
- تاختا باشماق** - کفش‌هایی از جنس تخته با رویه چرمی و تک بند مخصوص حمام.
- تافتا** - پارچه‌های ابریشمی آهاردار، تافته.
- تپه‌لیک** - منگوله یا گل یا هر زیور آلاتی که بر نوک کلاه‌ها زده می‌شود.
- ترلیک** - کفش‌هایی از جنس پارچه برای داخل منزل و بعد از استحمام.

- چالپاپاق** - کلاه‌هایی به شکل نیمه استوانه مخصوص مردان. از جنس پشم.
- چالما** - روسربایی از جنس ابریشم یا کلاهایی که زنان دور سرو دهان خود همزمان می‌پیچند.
- چالوس چادرآسی** - چادرهای زنانه‌ای از جنس کریپ ناز ریز بافت، مخصوص زنان اعیان.
- چانتا** - کیف‌های دستی از جنس چرم یا پارچه یا دست‌بافت به جهت خرید و غیره.
- چاماشیر** - لباس‌های زیر - زنانه یا مردانه.
- چدیک** - نوعی کفش از چرم زرد رنگ دوخته می‌شد و از روی مست پوشیده می‌شد.
- چره‌که** - پارچه‌ای به طول تقریبی سه متر که زنان بعد از پوشیدن لباس آن را از شانه و کمر رد کرده و در شانه گره می‌زنند.
- چرسو** - مراجعه شود به چارشاف.
- چکمه** - کفش‌های چرمی که تا زیر زانو کشیده می‌شد.
- چلنگ** - تاج گلی که بر روی سر عروسان یا نعروسان اعیان و اشراف گذاشته می‌شد.
- چووال** - لباس‌های مخصوص دراویش. عبای دراویش‌ها از جنس پشم بز یا شتر بافته می‌شد و برش و دوخت آن بسیار اندک می‌باشد. بیشتر به رنگ سیاه است.
- چوخا** - پارچه‌های پشمی ضخیم.

- چول - پارچه‌های موئی. بافته شده از موی شتر - بز.
- چوس - کفش‌هایی که رویه آن به جای چرم از نوع بافته شده نخی یا ابریشمی بود و تخت آنها از چرم بود. رنگ و مدل آنها به نسبت زنانه و مردانه و بچه‌گانه و یا اعیان و فقرا فرق می‌نمود.
- چیلوار - پارچه‌های نخی و سفید و آهاردار. چلوار.
- چیقی - دستمال‌های کوچک مخصوص گذاشتن در جیب‌های سینه.
- چیکه‌ن - کت‌های کوتاهی که از کمر پایین تر نمی‌آمد. حمام بوقچاسی - بقچه مخصوص گذاشتن وسایل حمام که معمولاً دو رویه بود. رویه خارجی از ترمه، محمل، ساتن و... و رویه داخلی نخی، کتانی و دیگر پارچه‌های ساده بود.
- حمام سوزه‌نی‌سی - پارچه مستطیل شکلی از جنس کتان یا پنبه به جهت انداختن در رخت کن حمام به جهت نشستن بر روی آن بعد از استحمام.
- حمام چارشناfi - (چارشابی) پارچه‌ای بزرگ و چهارگوش که در رخت کن حمام ابتداً پهن می‌شود و سوزنی و غیره بر روی آن انداخته می‌شود.
- حمام سله‌سی - سبد یا کیف و یا ساکی که وسایل حمام را در آن قرار می‌دهند و به حمام می‌برند.
- حصیری شاپو - کلاه‌های مردانه لبه‌داری که از جنس حصیر ریز بافت بود و مخصوص فصل تابستان بود.

حلقه یاسین - رشته پارچه‌ای که دارای چهل گره است و هر گره به علامت خواندن یک باره سوره یاسین است و این حلقه را از سر مسافران و بیماران می‌گذرانند به نشانه سلامت و بهبودی.

حایل - پارچه نشان دار و یراق‌دوزی شده که از شانه طرف راست رد شده و در پهلوی چپ گره می‌خورد. مخصوص مراسم و اعياد و اعيان و افراد ويژه می‌باشد.

حنا چارقادی - روسربی از پارچه قرمز و بزرگ با بندهایی در چهار گوش آن به جهت پیچیدن به سر بعد از بستن حنا، از زیر این دستمال برگ‌های مو روی سر می‌گذاشتند.

حوله - قواره‌های پنبه‌ای و کرکدار به جهت خشک نمودن بدن دست و صورت.

خامبئز - پارچه بافته شده از نخ تاییده و نشسته به جهت مصارف رختخواب.

خرقه - روپوشی که تمام تن را می‌پوشاند و بدون آستین و یا جای آستینی بود و کلاهی هم ضمیمه روپوش داشت. بیشتر به کار دراویش و عرفاؤ صوفیان می‌آمد. جنس آن از پشم شتر و رنگ آن اغلب حنایی بود.

خلعت - کفن، پارچه‌ای که جنازه را در آن می‌پیچند.

خلعت - لباس و پارچه‌ای که به جهت اعزاز و تکریم به کسی داده می‌شود.

- خلعت خندان** - پارچه‌ها و لباس‌هایی که به رسم چشم روشنی به طایفه و نزدیکان تازه عروس یا تازه داماد داده می‌شود.
- خلعت خندان** - پارچه و الیسه که به رسم سوگاتی به کسی داده می‌شود.
- خمهک** - کاموا. پشم تنیده و ریسیده شده.
- خمهک جورآب** - جورابی که از پشم بافته شده است.
- دانتل** - پارچه توری که تورهای آن به دو نوع صاف و برجسته همزمان بافته شده‌اند. توری‌های مخصوص حاشیه لباس وغیره.
- دراب** - پارچه‌پشمی با پرداخت دوگانه و مرغوب به جهت دوخت پالتو.
- دستمال** - پارچه‌های کوچک و چهارگوش به جهت مصارف شخصی و فردی.
- دقچه** - بقچه‌های کوچکی از جنس ابریشم برای قرار دادن و سایل خریده شده یا وسایل سفر در آن.
- دن‌دن** - پارچه توری که دارای روزنه‌های یکسان و همردیف باشد.
- دهوه‌تولو** - پارچه بافته شده از پشم شتر سفید که پرداخت دوگانه دارد و بسیار مرغوب می‌باشد.
- دوواق** - روبندی به رنگ قرمز جهت آویختن به مقابل صورت عروس.
- دوواق** - پارچه ابریشمینی که زنان به روی دهان و چانه خود می‌پیچند.

دولاما	- پارچه‌های نوار مانندی که دور دست یا پا یا کمر و یا هر قسمت از بدن که لازم باشد می‌پیچند.
دولاق	- پارچه‌های نوار مانند از جنس اطلس یا ابریشم که زنان به دور مچ و ساعد خود می‌پیچند.
دیریل	- پارچه‌های نخی و گلدار و سفت بافت که مصرف آن بیشتر در تهیه رختخواب می‌باشد.
دیرسکلیک	- پارچه یا چرمی که دارای چهاربند است و به آرنج فرد کارگر یا هر فردی که نیازمند به محافظت از آرنج دارد بسته می‌شود.
دیزلیق	- پارچه یا چرم یا فلز ریز بافت که به زانوان بسته می‌شود. در نوع رزمی آن یک پیکان نوک‌تیز در آن تعییه می‌شود.
دیبا	- پارچه ابریشمی قواره که دارای گل و بته زربفت و یا حتی جواهرنشان باشد.
دیوال	- پارچه‌ای که در زیر آن کاغذ مخصوص گذاشته شده و سرمه‌دوزی یا گلدوزی شده است.
دیمی	- پارچه‌کتانی ضخم و سفت بافت برای چادر یا بادبان کشتنی.
روبند	- مراجعه شود به اوربند.*

* با توجه به اینکه در زبان ترکی حرف (ر) در ابتدای کلمه مخرج ندارد و هیچگاه مورد استفاده قرار نمی‌گیرد. فلذا اغلب کلمات با مخرج ابتدایی (ر) بانضمام (ا) تلفظ می‌شود: ارضا (Rضا) - اورووس (روس) و ...

- روبند قفیلی** - چنگال‌های کوچک به جهت نگه داشتن روبند بر روی چادر، جنس و نوع آن به نسبت تمول صاحب آن متفاوت بود.
- راهراه** - پارچه‌هایی که دارای راههایی از خود یا نوع و بافت دیگر داشته باشد.
- زالنا** - (زالنه) کت بلند و بدون دگمه‌ای که آستین‌های گشادی هم دارد. نوع مردانه و زنانه آن یکی است. از ملزمات سفر به شمار می‌رود.
- زَّهْدَار** - پارچه‌ای ساده که دارای خال‌هایی زری است و مصرف آن در آرخالیق چین‌دار مردانه می‌بود.
- زرلی مخلع** - پارچه مخلعی که دارای رگه‌های زری یا گلها و دانه‌های زرین است.
- زَرْدَار** - روسری‌هایی که اطراف و حاشیه آن با الیاف زرین قلاب‌بافی شده باشد.
- زَفِير** - پارچه نازکی که مصرف آن در دوختن زیر پیراهن‌های مردانه بود.
- زنجیر ووران پالتاری** - لباس مخصوص عزاداری ماه محرم برای کسانی که نذر دارند زنجیر بزنند. پشت این لباس به اندازه معلومی باز می‌باشد. رنگ آن سیاه و دارای دامنی بلند است.
- ذیبین** - روپوشی برای نوزادان که دارای کلاه هم هست و جنس آن معمولاً کرکی است.

- ژیپون**
- زیر دامنی آهاردار به جهت پف دادن دامن.
- کت کوتاهی که آستین‌های آن تا زیر آرنج می‌باشند.
- ساغفری**
- نوعی کفش زنانه که کف آن تخت و رویه‌اش محمل زردوزی شده است و بر نوک آن منگوله‌ای آویزان است.
- سالالاما**
- روسربی بزرگ توری با ریشه‌های از جنس همان روسربی که از روی کلاه با روسربی دیگری بسته می‌شود.
- سالفِت**
- دستمال‌های کوچکی که بانوان در موعد ماهانه از آن استفاده می‌کنند.
- ساتین**
- پارچه‌های ابریشمی از نوع پخته آن و بافت ضخیم و سفت‌تر نسبت به ابریشم معمولی و مصنوعی.
- سانجاق**
- هر چیزی که به قسمی از لباس وصل شود. سنjac.
- سجاده**
- پارچه‌هایی مستطیلی شکل به جهت ادای نماز بر روی آن.
- سری**
- روپوش مدارس کودکان. هر گونه لباس یک دست که معمولاً به رنگ طوسی یا آبی باشد.
- سندس**
- پارچه ابریشمی بسیار مرغوب - دیبا.
- سوبره**
- پارچه‌های پنبه‌ای کوچک که به عطر آغشته می‌شد و در زیر بغل جای می‌گرفت. برای داخل کفش و کلاه نیز به کار می‌رفت.

سوموکسوز بورک - کلاه بدون استخوان، کلاههایی که از جنس نرم و افتاده دوخته شوند. کلاه احرام.

سیتره - کت بدون یقه و در عین حال دارای دگمههای موازی و دوبل.

سیرمهلی کت - کت به رنگ مشکی که به حاشیههای آن پولک و منجع دوخته شده باشد. مخصوص بانوان کهنسل.

سینه ووران پالتاری - لباس مخصوص عزاداری ماه محرم که افراد سینه زن به تن می‌کنند. قسمت جلوی این لباس باز می‌باشد و رنگ آن مشکی و دامن آن بلند است.

شال - پارچه‌های قواره‌ای که بافت آن نیز دستی بود و به جهت پیچیدن دور کمر، دور سر، دور گردن و غیره به کار می‌رفت.

شالوار - تومان، شلوار.

- کلاههای مردانه از جنس ماهوت با دور لبه گرد.

- کلاههایی با آفتاب‌گیر مدور در جلو. کاسکت. کپی.

شایاخ - پارچه‌ای که از پشم نتافته بافته می‌شود و زمخت می‌باشد.

شته - روسربزرگی که زنان به دور سر و گردن و گاه تا پشت کمر خود می‌پیچند.

شیپیک - کفش‌هایی بدون پاشنه و پا. راحتی.

شدده - روسربزرگی که زنان از روی لچک می‌بندند و رنگ

آن اغلب مشگی و ارغوانی است.	
- دامن‌های پرچین و کوتاه برای جوانان و نوع بلند آن برای پیرها. شلیته.	شله
- روسربی مستطیل شکل که به روی سر انداخته می‌شود. - پارچه‌های قواره‌ای و پنبه‌ای ریزبافت و نازک برای موقع خواب.	شلمه
- روپوشی بدون آستین برای انداختن بر روی دوش. - کلاه‌هایی نیم دایره و دست‌بافت بدون هرگونه آهار و زینت مخصوص افراد مسن و معتمد.	شقف
- نوعی پارچه که تار و پود آن از پشم (نخ تابیده) و ابریشم باشد.	صوف
- شلن مانندی که تاروی قوزک پا می‌آید و دارای جای آستین است.	عبا
- کلاه سفید و دست‌دوزی که از زیر عمامه گذاشته می‌شود.	عراقبچین
- کلاه‌های نیم دایره از جنس پارچه و پنبه مخصوص فصل گرما. نوع زنانه آن دارای یراق و گلدوزی و غیره می‌باشد.	عرقچین
- مراجعه شود به عراقبچین.	عرقیه
- لباس سیاه و با دامنی بلند مخصوص ایام عزاداری محرم. مردانه.	عرب پالتاری

- کاپ**
- شنل‌های کوتاهی که از جنس پوست حیوانات چون روباء و خز تهیه می‌شود.
- کاسکت**
- کلاه‌هایی نیم دایره با آفتابگیری در قسمت مقابل آن.
- کاشا**
- نوعی پارچه ضمیم نخی یا ابریشمی به جهت دوخت شلوار و لباس کار. لی.
- کبریتی محمل** - پارچه‌های محملی که دارای راه‌هایی از خود هستند در نوع بافت.
- کئچه**
- نمد‌های ظریف تری که برای دوخت کفش و کلاه و لباس مورد استفاده قرار می‌گیرد.
- کئچه بورکو**
- کلاه از جنس نمد که بیشتر در اویش بر سر می‌گذارند و بر روی آن ادعیه دوخته می‌شود.
- کئچه‌لیک**
- نیم تنه آستین سرخود از جنس نمد مخصوص چوپانان و مسافران.
- کئچورقان**
- جوراب‌های بدون کف و تازیر زانو از جنس نمد که در انتهای آن دوبند بلند وجود دارد برای بستن جوراب به پا.
- کپه‌نهک**
- شنل بدون آستین و کلاه از جس نمد مخصوص چوپانان و دشت بانان.
- کپی**
- کلاه‌های کارگری. با آفتابگیری کوچک در قسمت جلو.
- کتال**
- پارچه‌های نخی و حاشیه‌دار که دارای آهار بعد از بافت نیز هستند.

- کتان** - پارچه‌ای که از الیاف گیاه کتان بدست می‌آید.
- کراگه** - جبّه‌ای نازک که به بدن می‌چسبد و از جنس پشم و نخ می‌باشد.
- کربیچی** - پارچه‌های پشمی با چهارخانه‌های نامرتب و گاه دو رنگ، هر گونه پارچه با طرح خشتشی.
- کروپن** - پارچه‌هایی که بعد از بافت پلیسه خورده باشند.
- کروتون** - چیت‌هایی کم عرض و نرم مخصوصاً دوختن شلوار برای زنان و کودکان.
- کریپ** - پارچه‌ای با الیاف مخلوط نخ طبیعی و مصنوعی.
- کریپ‌دوشن** - کریپ‌هایی که دارای آهار بیشتری است و برای لباس‌های مردانه است.
- کریپ‌دوشنز** - کریپ‌های کم آهار و رنگی برای لباس زنانه.
- کریش‌لی اسکی** - کنه‌بچه‌ای که با سریش اندوده شده است به جهت مانع بودن در عبور نم و ادرار، مشمع امروزی.
- کشکول** - آنچه که از چوب یا استخوان تراش داده شده است و دارای دسته‌ای زنجیری است و در اویش در دست خود حمل می‌نمایند.
- کشمیرشالی** - شال مخصوص انداختن بر سر که از کشمیر آمده است و نخ آن محصول کشمیر است و دارای کرک‌های مخملی و ظرفی است.

کفن	- پارچه سفیدی که مرده را برابر آن می‌پیچند. نوع دعانویس شده آن نیز وجود دارد.
کلاقایی	- پارچه‌ای که از ابریشم خام یا ابریشم پخته (جوشانده) و رنگ زده بافته می‌شود.
کلاقایی	- (چارقات) پارچه‌های ابریشمی چهارگوشی که بافت قواره‌ای دارند و طرح‌های مخصوص به خود دارند و به عنوان روسری زنانه مورد استفاده قرار می‌گیرند.
کنکن‌تومانی	- شلوارهایی که تازیر زانو می‌رسد و در زیر زانو بوسیله بسته‌هایی بسته می‌شود. مخصوص کارگران حمل فضولات.
کوتني	- پارچه‌هایی که الیاف آنها از پنبه و پشم بافته می‌شود.
کوچوك	- نیم پالتوهای کودکانه‌ای که از پوست بره دوخته می‌شود.
کوزك	- پالتوهایی که از پوست گوسفند دوخته می‌شود و پشم‌های آن بر روی پوست باقی است.
کوده‌ري	- پارچه‌ای که تاروپود آن نخ تابیده و پنبه است. بدون آهار.
کوده‌بي	- چرمی که از پوست بز کوهی گرفته می‌شود.
کوسه‌له	- چرم‌های سخت که به جهت تخت کفش مورد استفاده قرار می‌گیرد. این چرم از قسمت پهلو و پشت گاو می‌شود.

- کوکولهته** - پالتوهایی که دارای کلاه از جنس خود هستند و دور کلاه و آستین‌ها پر دوزی یا پوست دوزی شده است.
- کونچولو باشماق** - کفش‌هایی که در ادامه ساقه از چرم نازک‌تری پوشیده شده‌اند و تازیر زانو می‌رسد.
- کونچولو جورآب** - جوراب‌هایی که تخت آنها چرم دوزی شده است.
- کوللهجه** - آرخالیق مانندی که از پارچه‌های نازک دوخته شده باشد. پیراهن دامن چین دار.
- کولوت** - نیم شلواری تنگ و چسبان مخصوص اسب‌سواری و شکار و کوهنوردی.
- کوینهک** - پیراهن - اطلاق می‌شود به هر نوع بالاپوش پارچه‌ای، نوع زنانه و مردانه به همین عنوان است.
- گاباردین** - پارچه مخصوص کت و شلوار مردانه. نخ آن پشم است و دارای بافت سفت و آهاردار است.
- گاز** - پارچه‌هایی نازک همانند حریر با آهار.
- کالایش** - کفش‌هایی دوخته شده از رزین (لاستیک بدست آمده از نفت) سیاه رنگ است و کف و تخت و رویه آن یکپارچه می‌باشد. نوع زنانه بدون ساق و کف آن از پارچه قرمز رنگی پوشیده است. نوع کودکانه دارای ساق بلندی است (چکمه) و گاه رنگ زده می‌شود.
- گببه** - نمد‌هایی که از پوست شتر زده می‌شود.
- گبره** - پارچه‌ای که از پشم بز بافته می‌شود. جنس آن زمخت است.

- کیسه‌هایی زمخت به جهت استحمام.
- چوال‌هایی به جهت حمل بار.
- لباس خواب شبانه.** از هر جنس و نوع و برای هر فرد.
لباس راحتی.
- کنجه‌لیک**
- شب‌کلاه، از هر جنس و نوع.
- شلوارهایی که اقسامت بالای آن بسیار گشاد است و می‌شود دامن‌ها را جمع کرد و در آن قرار داد.
- گردن‌لیک**
- پارچه‌های کوچک یا دست‌بافت‌هایی به جهت بستن به دور گردن. دستمال گردن.
- گزی**
- پارچه‌ای که تار و پود آن از پنبه و پشم نامرغوب تهیه شده باشد. لباس کار.
- گلابتون**
- نوعی پارچه‌های چیت که با همین مارک وارد می‌شد.
- پارچه‌ها و لباس‌هایی که در آن صنایع ظریف کاری به کار رفته است.
- گلابدان نشان**
- پارچه‌های سفید مخصوص پیراهن مردانه که با همین مارک ساخته می‌شد.
- گلین‌لیک**
- پیراهن عروس. اغلب سفید می‌باشد. هر گونه وسایل مربوط به عروس از قبیل آینه و شمعدان و سفره قند و غیره.
- گلین دونو**
- پیراهن عروس. لباس عروس.
- گلین تورو**
- توری که عروس‌ها بر سر می‌اندازند. سفید یا قرمز است.

- گل‌گل** - رشته‌های بافته شده‌ای که به صورت شال در می‌آید و زنان از روی شده می‌بندند.
- کوبه‌ک باغی** - پارچه‌ای سفید و بنددار که بر روی ناف نوزاد تا چهل روزگی بسته می‌شود. این پارچه هیچگاه نباید سوزانده شود.
- گوجوک** - نیم تنایی که دو رویه دارد و آستر آن از پوست یا پشم است.
- گوزلوق** - عینک‌هایی که از دم اسب بافته می‌شود و مخصوص هوای برفی است.
- گوزلوبورک** - کلاه‌هایی پشمی که به غیر از فاصله دو چشم همه قسمتهاي آن بافته شده است و تازیر گردن می‌آيد.
- گوزه‌م** - شال‌هایی که از پشم بره بافته می‌شوند.
- گومله‌ک** - مراجعه شود به کوینه‌ک.
- گوللواونلوک** - پیش‌بند‌های سفید کودکان که در روی آن گل دوخته شده است و به جای علامت استفاده می‌شود تا کودکان از پیش‌بند خود استفاده نمایند.
- فاینلا** - پارچه پشمی که الیاف آن از نخ نرم و تنبیده و پخته‌ای بافته شده باشد.
- فرآجا** - فراجه - چادری که جلوی آن دوخته است از شانه‌ها انداخته می‌شود و تا روی قوزک پا می‌آید. لباده.
- فروش** - کت نظامی که دارای دگمه‌های فلزی است و از روی

- آن در سمت کمر بند بسته می شود.
- کلاه مردانه ای که کله قندی است و انتهای آن دارای فس فرو رفتنگی است.
- شلیته کوتاه پاچین دار. فستان
- کلامک های کوچکی که دو بند نیز در طرفین خود فندیقچا دارد و بعد از بسنن حنا به انگشتان به تک تک انگشتان بسته می شود.
- پارچه ای قواره ای نخی و با بافت نرم و شل که در موقع فوتا استحمام به دور کمر بسته می شود. فوته. لنگ حمام.
- دستمال کوچکی که از روی پیراهن به دور یقه بسته فیانکو می شود. کراوات - فُکل.
- مراجعه شود به فوتا.
- دستمال های کوچکی که به جهت تمیز کردن در و پنجره و غیره به کار می آید و بافت آن قواره ای است.
- هر لباسی که به دور کمر و پایین تر از کمر پیچیده شود.
- پارچه هایی که آهار آنها بیش از معمول است و موقع فیشرقان پوشیدن آنها خش خش صدا می دهد.
- رشته تاییده شده نخ و دیگر الیاف که به مصرف بستن، قاتما همانند کمر و بند شلوار و غیره به کار می رود.
- رشته پارچه ای که به کمر یا دور دست یا دور ساق قاتما جیق بسته می شود.

- قارليق**
- روپندھاى پشمى با جاي مخصوص چشمها كە آن ھم از دم اسپ بافته شده باشد به جهت بستن به صورت در موقع سفر در زستان و برف و سرما.
- قازاڭ**
- پيراھن‌های يقه بىرگىردى و بافت درشت از پشم تابىدە.
- قاسىيق باغى**
- پارچەبند دارى كە به فتق بسته مى شود و بندھاى آن به دور كىمر بسته مى شود. فتق بند. بىضە بند.
- قاش كورسە**
- لباس زير زنانه يك دست از بافت سفت و كشى نخ، گىن يك دست.
- قافقاز بورکو**
- كلاه قفقازى، كلاه پوستى با بىرگىرداھاى پوستى كە روى گوش‌ها و گىردن را مى پوشاند.
- قافقازلى**
- (قافقاز پالتارى) لباس‌های قفقازى كە شامل پيراھن يقه آخوندى و سە دگمه‌اي است و ۋىاكت آن از قىمت پشت دامن چىن دار است و داراي شال كىمرى هىست و شلوار آن از قىمت بالا گىشاد و در قىمت پايىن تىنگ است.
- قاللاوى**
- پارچەاي كە به صورت مخروطى دور سر پىيچىدە مى شود عمامە مخروطى. مخصوص دفترداران و دانشمندان بود.
- قالپاق**
- كلاھى از پوست حيوانات مختلف كە بلندتر از كلاھاى معمولى است و به نسبت نوع پوست مدل آن فرق مى كند.

- قالچین**
 - چکمه‌ای نمدی یا چرمی که قبل از پوشیدن (گالیش) به پامی کنند.
- قالیش پوتون** - مراجعه شود به گالیش.
- قالین سوہ**
 - چکمه‌های چرمی از رزین با بندهایی در ساق آن.
 - کلاه‌های نمدی نوک تیز بالبهای هلالی و برگرد.
- قبا**
 - روپوش بلند و آستین داری که از زیر عبا پوشیده می‌شود.
- قتیقه**
 - خلعت پادشاهان به جهت اعزاز طرف مورد نقد.
 - پارچه‌های قلمکار و نخی که به جای حوله در فصل تابستان و یا حوله دست و صورت مورد استفاده دارد.
- قدیفه**
 - بقچه‌های محملی که دور آن زردوزی شده باشد.
 - شنل‌های محملی کودکان با زردوزی.
- قدحی بئز**
 - پارچه شل بافت نخی که به رنگ آبی نیلی رنگ آمیزی شده است و مصرف آن در رختخواب و ارزان قیمت می‌باشد.
- قلمکار**
 - پارچه‌های نخی قواره‌ای که بر روی آن توسط قالب‌های چوبی طرح‌ها و نقش‌هایی زده می‌شود و سپس اقدام به پخت پارچه می‌شود به جهت ثابت ماندن رنگ نقش‌ها. سفره، دستمال، پرده، لباس و هر مورد استفاده دارد.
- قولچوق**
 - پارچه قلمکار و یا نفس و نگارداری که در اویش به

- دور کلاه اصلی خود می‌پیچند.**
- قوشاق**
- (قورشاق) شال مستطیل شکل و بلندی که به دور کمر پیچیده می‌شود و از آن به جای جیب به جهت قرار دادن پول، چیق، قمه و... استفاده می‌گردد.
- قوندارا**
- هر کفشهایی که از چرم تهیه شده باشد و دارای پاشنه و رویه کامل باشد.
- قولتوقلوق**
- پارچه‌های کوچک عطرآگین که به زیر بغل گذاشته می‌شود و به جهت رفع بوی عرق.
- قولچاق**
- بازو بندهای پارچه‌ای که در دو طرف آن کش تعییه می‌شود و در موقع کار به ساعدها بسته می‌شود تا از کثیف شدن لباس اصلی جلوگیری نماید.
- دستکش‌های بدون انگشت.
- قوللوق**
- بازو بندهای چرمی و یا پارچه‌ای و نشانهایی که به بازو بسته می‌شود.
- قولاقلیق**
- آپه که به گوش‌ها بسته می‌شود تا از نفوذ سرما جلوگیری کند. شامل دو دایره محملی یا پشمی است که بواسیله فنر فلزی نیم دایره‌ای به هم وصل می‌شود.
- قولاقی بورک** - کلاه‌هایی که بر رویش دو گوش خرگوش مانند دوخته می‌شد جهت گذاشتن بر سر کودکان.
- lahoraki**
- پارچه‌های ابریشمی که از لاهور می‌آمد و رنگ آن اغلب زرد و نارنجی بود و عرض کمی داشت.

- لاپچین**
- چکمه‌های چرمی بدون تخت و چسبان مخصوص رقص. مردانه.
- لبه‌دار**
- کلاه‌هایی که دارای لبه‌ای تمام دایره دورگودی کلاهک دارند. شاپو.
- لباده**
- پیراهن بدون آستین و دگمه‌دار جلو بازی که تا روی باسن می‌آید و از روی قبا پوشیده می‌شود.
- لمه**
- پارچه‌های شل بافته که تاروپود آن یک در میان زردار و ساده است.
- لهچه‌ک**
- روسری‌هایی که به صورت سه‌گوش بریده و دوخته می‌شود. اندازه آن کوچکتر از (چارقات) است.
 - دستمال‌های سه‌گوشی که به جهت پیچیدن یک قطعه پارچه یا پیراهن بکاری می‌رود.
 - طاقچه پوشش‌هایی که سه‌گوش هستند.
- لهکن**
- کفش‌هایی که از پشم بافته می‌شود و دست‌بافت است و در زمستان از روی کفش‌های چرمی پوشیده می‌شود به جهت ممانعت از سُر خوردن
- لهلئین**
- کفش‌هایی با تخت میان باریک و رویه نارنجی رنگ. مخصوص روحانیان.
- لیف**
- کیسه‌هایی دوخته شده از هر جنس و هر اندازه به جهت استحمام، به جهت گذاشتن اشیاء در آن. به جهت حمل برقی مواد. به جهت گرفتن آب مواد غذایی و ...

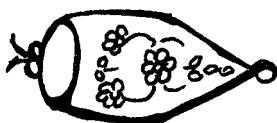
یمنی قوندارا - کفشهایی با تخت منحنی و رویه‌های محملی با دوخت از رو و نقش و نگار دارد.

یوسفی - پارچه‌های راه راه که یک راه آن سفید و راه دیگر سیاه بود. به جهت دوختن شلوار زنانه و مردانه.

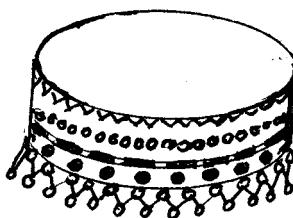
یورقان - لحاف. هرگونه روانداز در موقع خواب.

یورقان آغی - پارچه سفید نخی و آهاردار به جهت آستری لحاف.

یورقان اوزو - رویه‌های لحاف که به جهت همین مصرف در تک قواره به رنگ‌ها و نقش‌های مختلف بافته می‌شد.

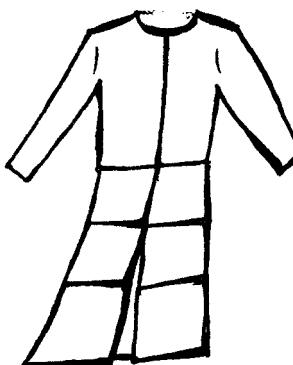
آریشلیق

آراشقین

آرخالیق

اوچانه

- ناصریه** - پارچه‌های ابریشمی دولا بافت و براقی که به جهت
دوخت شلوار مورد استفاده داشت. شلوار زنانه.
- ناقیش‌لی پالقار** - هر گونه لباسی که دارای گل و بوته و طرح و ظرفی
کاری باشد. لباس غیرساده.
- نقاب** - پارچه‌هایی سیاه با بافت شل به جهت انداختن بر مقابل
صورت.
- تعلیم** - مراجعه شود به لهلمین.
- نمکانی دون** - پیراهن‌های دخترانه و یا زنانه‌ای که در تنہ آن کوک
نمکانی زده شده بود.
- نیم‌تاج** - تاج‌های نیم‌دایره‌ای که زنان بر سر می‌گذارند.
- واه‌واهو** - نوعی چیت برای پیراهن که در آن از الیاف مصنوعی
ساتن هم استفاده شده است و دارای گل‌هایی درشت
است.
- وال** - پارچه‌ای مایبن حریر و ابریشم.
- هپکه** - هر گونه پارچه سبک وزن.
- هوتوس** - کیف‌های دو طرفه‌ای که به روی شانه انداخته می‌شد و
اندازه آن از خورجین کوچک‌تر بود و جنس آن از
الیاف نرم‌تر و مرغوب‌تری بود. خورجین اعیانی.
- کلاه‌های کوچک سوزن‌دوزی شده که زنان از زیر
روسری به سر می‌گذاشتند و توسط دو بند ظرفی در زیر
چانه بسته می‌شد.

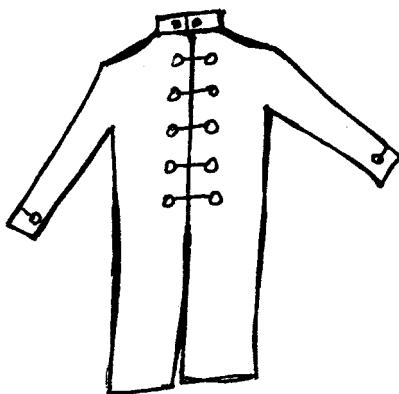
- یاشماق** - روسربیشمی و نازکی که زنان به دور سرو گردند و مقابل دهان خود می‌بندند.
- یاراق** - روپوش‌های بلند نوزادان که روی قنداق پایین می‌آید و بر روی آن گل و بوته‌های زرد و زری شده وجود دارد.
- یاراقلیق** - کلاه‌های نوزادی از مخمل زردوزی شده که در قسمت گردن به پایین دارای چین و یا پلیسه می‌باشد و تا روی شانه‌ها پایین می‌آید.
- یازما** - (یازلیق) روسربیشمی‌های زنانه که نازک است. و مخصوص بهار می‌باشد. روسربی بهاره.
- یازیلی** - هر لباس و پارچه‌ای که بر رویش دعا و یا آیات قرآنی نوشته شده باشد.
- یاماقلی پالتار** - هر لباسی که دارای وصله باشد. لباس کهنه و مستعمل.
- یاییلیق** - روسربیشمی‌های کوچک و نازک مخصوص فصل تابستان.
- یئلپنهک** - پارچه‌های نازک و کم حجم و ارزان قیمت. به جهت پرده و روانداز و غیره.
- یقه محمدی** - پیراهن‌هایی که یقه آنها ایستاده و تک دگمه‌ای است. یقه آخوندی.
- یل** - ژاکت‌های مخملی و بلند که در جهت کمر گودی دارد. مخصوص زنان برای پوشیدن از روی شلیته و تومان.
- یئمنی** - روسربیشمی‌هایی که بافت آن توری است و در زمینه همان تور نقش و نگارهایی دارد. بافت آنها قواره‌ای است و در رنگ و اندازه است.

- لیفچیک** - سینه‌بند زنانه از هر نوع.
- کیسه‌های دوگانه و یا چهارگانه‌ای که به یک شال کمر دوخته می‌شود و به کمر بسته می‌شود و در کیسه‌ها مواد لازم حمل می‌شود، ویژه فروشنده‌گان دوره گرد و دست واوش‌ها.
- مآدام** - پارچه‌های ساتنی و دوشزه‌ایی که گلدار است و جنس آن ضخیم‌تر است نسبت به نوع مشابه آن.
- ماقشون** - خز و یا پوست‌هایی استوانه‌ای که دو سوی آن باز است و بوسیله بندی به گردن آویخته می‌شود و دستها در آن قرار می‌گیرد به جهت جلوگیری از سرما.
- مانتنین** - پارچه ابریشمی که تار و پود آن جفت‌جفت دوخته می‌شود و ضخیم‌تر است.
- منشین** - چرم دباغی شده و بدست آمده از پوست گوسفند و بره.
- مخمل** - پارچه‌های نسخی که نخ آن مرغوب‌تر است و به نوعی تاییده شده است که کرک‌دار گردیده و ضخامت کرک‌ها به نسبت بافت مخمل واق می‌کند.
- مرمرشاهی** - پارچه‌ای سفیدرنگ و نازک با بافت سفت‌تر از تنظیف به جهت روسری و لباس‌های زیر و لباس نوزادان مورد استفاده دارد.
- مست** - چکمه‌های نازک و بی‌تختی که از جوراب ضخیم‌تر بود و در منزل بدون کفش و یا در بیرون از منزل به همراه

کفشهایی دیگر پوشید می‌شد.	
-لباس بلند و بارنگ تیره که همانند عباشت با این تفاوت که آستین دارد. مخصوص زنان فالین و ندیمه‌های	مشلح
عرب.	
-کلاه‌های فلزی ریخته و یا فلزی باقته مخصوص جنگ.	مغفر
-روسری سه‌گوشی که قسمت جلوی آن نیز دوخته باشد.	مقنه
مقنه.	
- دستمال‌های کوچک و چهارگوش به جهت مصارف شخصی. دستمال.	منديل
- نایلون‌های سه‌گوشی که در میان کنه‌های بچه قرار می‌دهند به جهت قنداق کردن. مشمع.	موشاماع
- کفش‌هایی با تخت کامل و رویه‌ای نیم‌دایره و کوچک. مخصوص مکتب داران.	موغازهن
- پارچه‌های ارزان قیمتی که به عنوان آستری رختخواب و غیره بکار می‌رود.	میتیل
- هر لباس ساده و بی‌آلایش.	
- نوعی پارچه‌های چیت روسی که طرح‌های لوزی شکل و هندسی داشت.	میل میل
- بالش‌های کوچک از پرقو.	ناز بالتش
- چیت‌هایی نرم و بدون آهار با گل‌های ریز نقش به جهت لباس کودک.	نازنازی

اهري

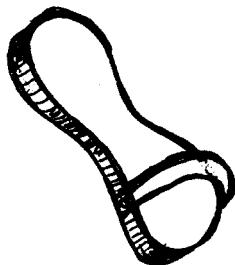
لين

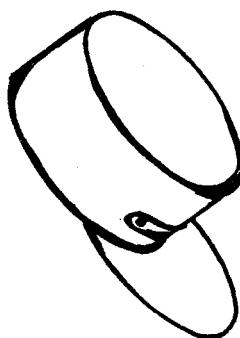
باغلي قاليش

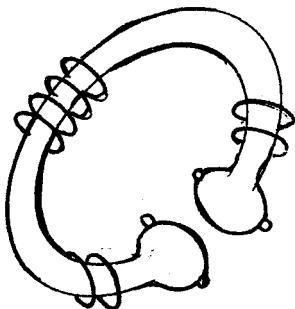
أووج لوق

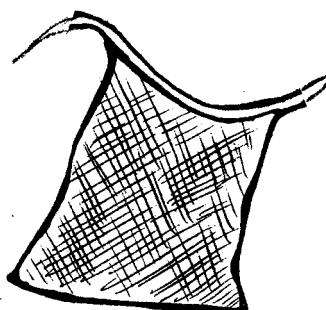
تاختا باشماق

پهلوى بوركى

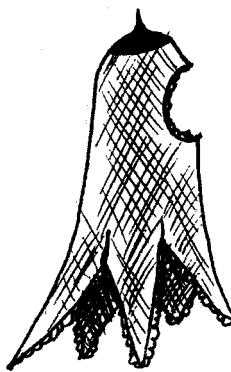
توبوغلوق

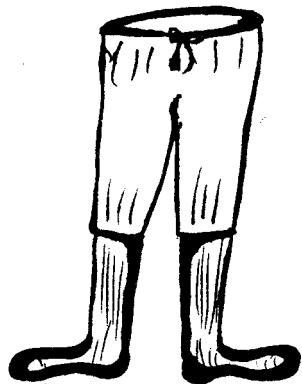
پىچە

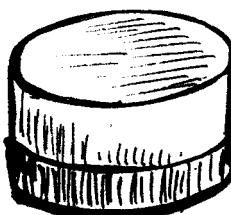
چاریق

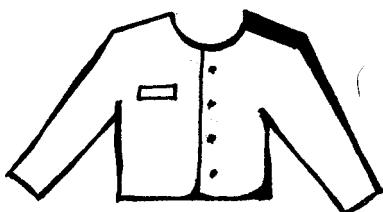
تولغا

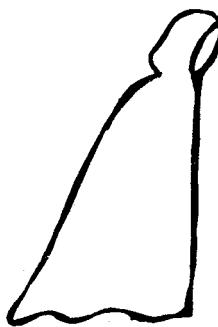
چاچجور

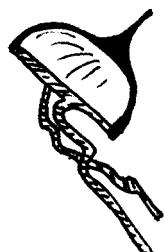
چال پاپاق

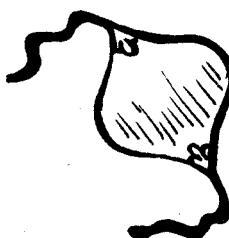
چىكەن

خرقە

دېزلىق

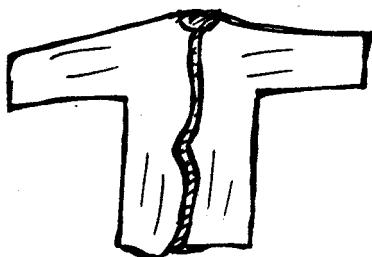
دېرسكىلىك

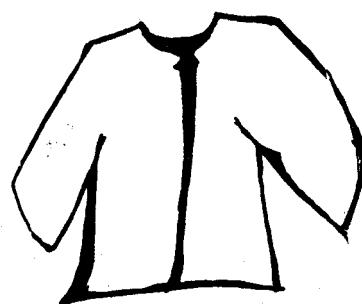
زالتا

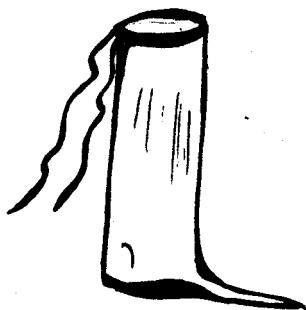
كچەبورکو

سيتره

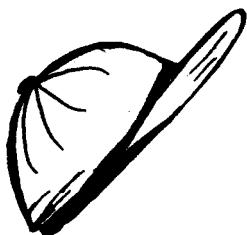
كچەليك

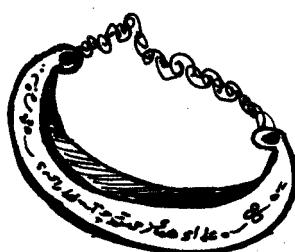
کُچورقان

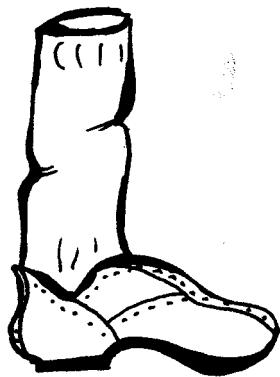
کپه‌نک

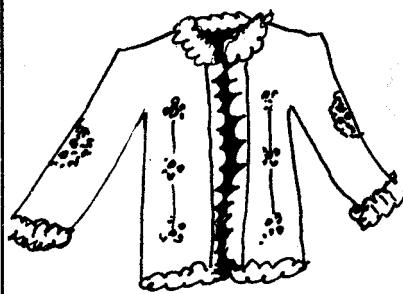
کبی

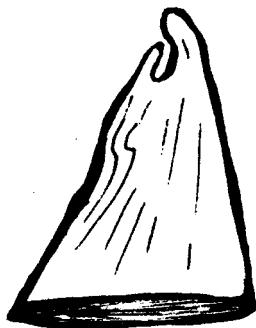
کشکول

كونجولو باشماق

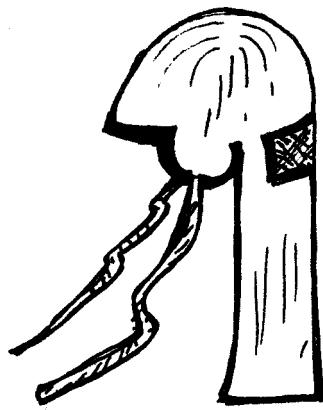
كوزوك

قىس

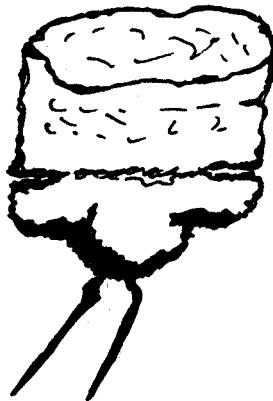
كوزلوبورك

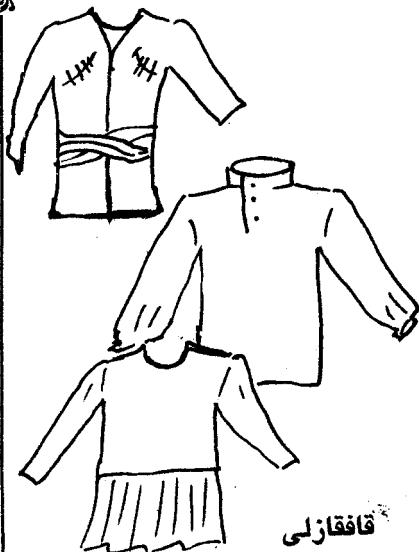
قارلىق

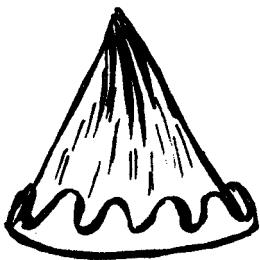
فندىقچا

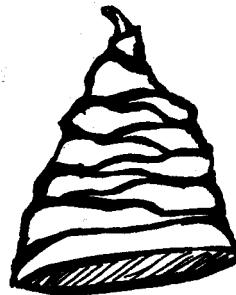
قاشقاز بوركۇ

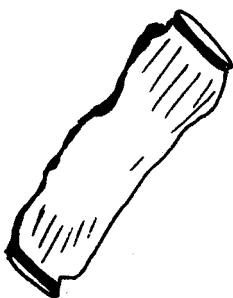
قاشقازلى

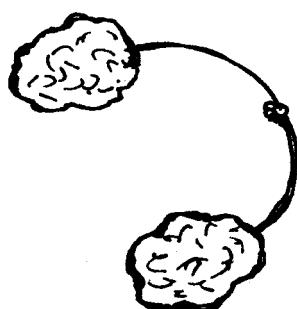
قالين سوھ

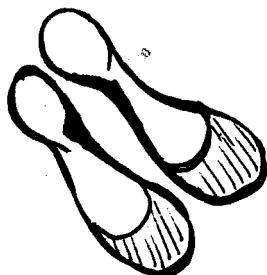
قالالاوي

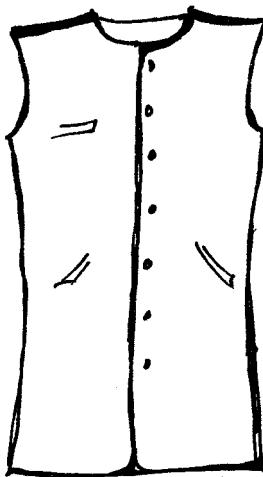
قولچاق

قولاقليق

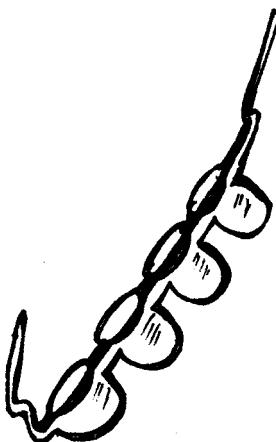
لهلثین

لباده

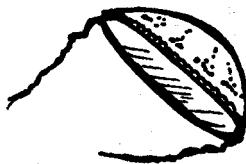
ھپکہ

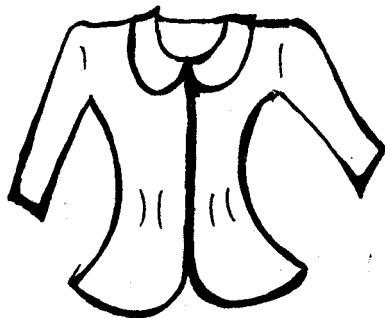
لیفجیک

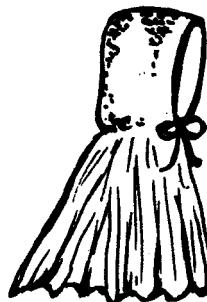
یاراق

هوتوس

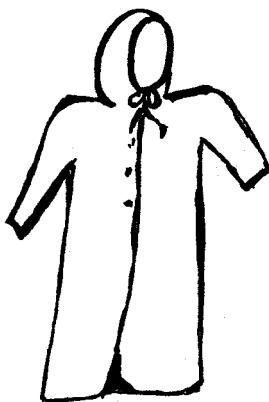
یل

یاراقلیق

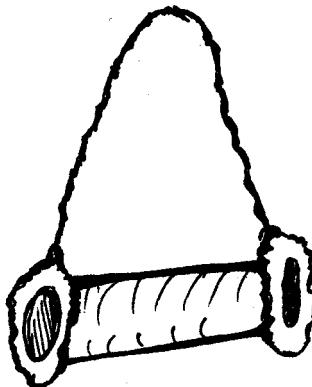
یعنی قوندارا

زیبزین

بئلی بورزاه

مانشۇن

قیمت ۴۰۰ تومان

انتشارات زینب تبریز

ص. پ ۳۳۶۹ - ۵۱۳۳۵ - ۵۲۲۵۶۷ - ۴۱۱